

Mediacje

Wprowadzenie

Każdy z nas świadomie bądź nieświadomie jest uczestnikiem lub świadkiem różnego rodzaju sporów czy konfliktów. W naszym życiu takich sytuacji jest wiele, są trudne, stresujące. Istnieją różne sposoby, pomagające sobie z nimi radzić. Jednym ze sposobów radzenia sobie, są mediacje, to sposób rozwiązywania konfliktów. Mediacja jest jedną z najskuteczniejszych metod łagodzenia i rozwiązywania konfliktów.

W ramach mediacji, mediator lub mediatorzy udzielają pomocy skonfliktowanym stronom w ustaleniu przyczyn, interpretacji wzajemnych interesów, ustaleniu faktów, ujawnieniu emocji, wymianie spostrzeżeń i poglądów oraz wypracowywaniu porozumienia.

Tym samym zmieniają relacje między spierającymi się stronami, dostarczają wiedzy i informacji wpływających na ich przekonania i zachowania. Usprawniają komunikację między nimi. Każda ze stron ma możliwość wyrażenia swoich obaw, potrzeb, oczekiwań oraz wspólnej pracy nad znalezieniem rozwiązań satysfakcjonujących dla wszystkich. Uczestnicy mediacji mogą swobodnie poruszać się po wszelkich problematycznych kwestiach, poszukując dla nich rozwiązań w odpowiednim dla siebie tempie i czasie.

Mediacja to próba doprowadzenia do ugodowego, satysfakcjonującego obie strony rozwiązania konfliktu przy udziale osoby trzeciej, neutralnej wobec stron i ich konfliktu, czyli mediatora, który wspiera przebieg negocjacji, łagodzi powstające napięcia i pomaga w wypracowaniu kompromisu.

Każdemu z nas przyda się podstawowa wiedza w tym zakresie, by lepiej sobie radzić z trudnymi sytuacjami w życiu codziennym.

Przedmiot mediacji

Przedmiotem mediacji mogą być między innymi sprawy z zakresu prawa cywilnego, karnego, gospodarczego, sprawy pracownicze, sprawy rodzinne (podział majątku dorobkowego, dział spadku, sprawy o rozwód, separację, ustalenie kontaktów z dzieckiem, (alimenty), spory sąsiedzkie itp.

Zastosowanie mediacji jest możliwe we wszystkich kwestiach, w których prawo dopuszcza zawarcie ugody. Wszczęcie postępowania mediacyjnego przerywa bieg przedawnienia.

Niedopuszczalne jest zawarcie ugody w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych czy w postępowaniu w sprawach o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone.

Mediacja może być prowadzona na podstawie umowy stron lub postanowienia sądu.

W każdym przypadku warunkiem jest zgoda obu stron. Każda ze stron może złożyć wniosek o przeprowadzenie mediacji na którymkolwiek etapie postępowania sądowego.

Mediacje w szkole

Szczególne znaczenie ma także mediacja w szkole. Kontakty z grupą rówieśniczą wiążą się z wieloma konfliktami. Mediacja uczy rozwiązywania sporów bez przemocy, pozwala poznać techniki mediacyjne i negocjacji. Poprzez mediacje uczymy się twórczego myślenia, otwartości na poglądy innych, wzajemnego szacunku i polubownego rozwiązywania konfliktów. Daje ona nam narzędzia, które pomogą w podejmowaniu decyzji w przyszłości, w dorosłym życiu.

Wyróżniamy w tym wypadku dwa typy mediacji:

1. Rówieśnicze – wspólne poszukiwanie rozwiązania konfliktu między uczniami, w obecności dwóch bezstronnych i neutralnych mediatorów – uczniów, przygotowanych do prowadzenia mediacji rówieśniczej. Konflikty te dotyczą spraw związanych z relacjami między uczniami.

2. Szkolne - poszukiwanie rozwiązania sporu pomiędzy stronami konfliktu w obecności bezstronnego i neutralnego mediatora. Konflikty te dotyczą spraw związanych z relacjami międzyludzkimi i/lub działalnością statutową szkoły. Stronami konfliktu mogą być: nauczyciele, dyrektor, pozostali pracownicy szkoły, uczniowie, rodzice.

Podstawowe zasady mediacji

Dobrowolność – dotyczy woli udziału stron. Przystąpienie do mediacji jest dobrowolne, nie można do nich nikogo zmusić. Strona może odmówić udziału w mediacji, czy się z niej wycofać bez negatywnych skutków procesowych. Za nieusprawiedliwioną odmowę istnieje możliwość (gdy uprzednio strona wyraziła zgodę na mediację) obciążenia strony uchylającej się kosztami procesu.

Poufność – mediator zobowiązany jest zachować w tajemnicy fakty, o których dowiedział się prowadząc mediację. Bezskuteczne jest powoływanie się w toku postępowania sądowego na propozycje ugodowe składane w postępowaniu mediacyjnym. Mediator nie może być świadkiem w sądzie, chyba, że strony zgodnie zwolnią go z obowiązku poufności.

Bezstronność – oznacza, że mediator nie staje po żadnej ze stron konfliktu, które mają równe prawa. Mediator prowadzi mediację w taki sposób, by ewentualna nierównowaga między stronami nie wpływała na przebieg mediacji ani jej rezultat. Za każdym razem powinien rozważyć czy mimo jego starań mediacja może doprowadzić do krzywdzącego jedną ze stron porozumienia. W takim przypadku ma prawo wycofać się z postępowania mediacyjnego.

Neutralność – mediator jest neutralny wobec przedmiotu sporu, nie narzuca stronom rozwiązań, nie czerpie korzyści z tego, co jest przedmiotem mediacji, ani z faktu zawarcia ugody.

Akceptowalność – osoba konkretnego mediatora, a także reguły mediacji są akceptowane przez obie strony. Przywilejem stron w myśl tej zasady jest prawo do prośby o zmianę mediatora prowadzącego sprawę w przypadku gdyby zaistniały ku temu uzasadnione przesłanki.

Reguły mediacji

Są ustalane przez strony i mediatora na spotkaniu wstępnym, np. odnoszenie się do siebie z szacunkiem, wyłączenie telefonów na czas trwania sesji mediacyjnej.

Rola i funkcja mediatora

Mediatora wybierają strony albo wyznacza go sąd (biorąc pod uwagę w pierwszej kolejności stałych mediatorów zgłoszonych na listę mediatorów stałych prowadzoną przez Prezesa Sądu Okręgowego).

Rolą mediatora jest dbałość o zorganizowanie mediacji, by strony mogły same podjąć decyzję oraz by była to decyzja świadoma, poparta gruntowną analizą ich potrzeb i rozważeniem dostępnych rozwiązań. Pomaga każdej ze stron w zrozumieniu tego, co mówi lub o co prosi druga strona. Zapobiega eskalacji gwałtownej wymiany poglądów. Porządkuje rozmowę. Ma pomóc uczestnikom w przyjrzeniu się wszelkim aspektom ważnych dla nich kwestii, zbadaniu możliwych rozwiązań i wybraniu najbardziej korzystnego dla stron. Mediator jest osobą dokonującą diagnozy sporu i aktywnym słuchaczem. Sprawdza realną wykonalność propozycji stron i zachęca do poszukiwania rozwiązań. Mediator wypełnia swoje obowiązki z poszanowaniem praw i wolności człowieka, bez względu na płeć, wiek, rasę, narodowość, wyznanie, poglądy polityczne, popełnione czyny czy inne uwarunkowania.

Postępowanie mediacyjne

Jest prowadzone zgodnie ze standardami prowadzenia mediacji i postępowania mediatora określonymi w uchwale Społecznej Rady do spraw Alternatywnych Metod Rozwiązywania Konfliktów i Sporów przy Ministrze Sprawiedliwości z dnia 26 czerwca 2006 roku.

Jak zazwyczaj przebiega proces mediacji?

1. Kontakt z mediatorem w celu ustalenia terminu spotkania i zasad współpracy, odebranie zgody stron na mediacje.
2. Spotkanie wstępne z mediatorem (zwykle najpierw mediator spotyka się z każdą ze stron osobno).
3. Wspólne spotkanie mediatora i stron konfliktu, wysłuchanie stron, wypracowanie listy problemów do rozwiązania.
4. Ujawnienie, zrozumienie potrzeb i interesów stron.
5. Szukanie możliwych rozwiązań satysfakcjonujących uczestników mediacji, negocjowanie, praca nad porozumieniem.
6. Kontynuacja mediacji na kolejnym spotkaniu lub zakończenie mediacji z podpisaniem ugody kończącej konflikt lub bez podpisania ugody.

Informacje dodatkowe:

Jeżeli strony zawarły ugodę przed mediatorem, ugodę zamieszcza się w protokole albo załącza się do niego. Można złożyć ją w sądzie do zatwierdzenia. Po zatwierdzeniu przez sąd ugodą zawartą przed mediatorem uzyskuje moc prawną ugody zawartej przed sądem. Jeśli ugodą podlega wykonaniu w drodze egzekucji (np. sprawy o zapłatę), sąd zatwierdza ją przez nadanie jej klauzuli wykonalności. Niewykonaną ugodę, której nadano klauzulę wykonalności, można skierować do egzekucji komorniczej już z pominięciem sądu.

W przypadku braku ugody, strony mogą dochodzić swoich praw w postępowaniu sądowym.

Jeżeli ugodę zawarto w postępowaniu sądowym, po jej zatwierdzeniu przez sąd, ugodą jest prawomocna i kończy postępowanie sądowe. Jeśli zaś ugodą nie została zawarta, strony uczestniczą w dalszym procesie sądowym.

Sąd nie zatwierdzi ugody (w całości lub części), jeżeli ugodą jest sprzeczna z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierza do obejścia prawa, a także gdy jest niezrozumiała lub zawiera sprzeczności.

Korzyści płynące z mediacji

1. Postępowanie mediacyjne jest szybsze:
  - a) nie ma postępowania dowodowego,
  - b) strony współdecydują o terminach spotkań.
2. Wprowadza reguły rozmowy pozwalające na dobrą komunikację i podejmowanie decyzji w przyszłości.
3. Możliwość wpływu na rozwiązanie problemów na zaproponowanych przez siebie warunkach.
4. Ostateczne rozwiązanie sporu w sposób polubowny.
5. Możliwość poprawy wzajemnych relacji – zrozumienie potrzeb własnych i drugiej strony.
6. Zmniejszenie obciążenia psychicznego związanego z sytuacją konfliktową
7. Niskie koszty.

Koszty mediacji

Umowna- zgodnie z cennikiem przyjętym przez dany ośrodek mediacyjny lub uzgodniony indywidualnie między mediatorem a stronami.

Koszty mediacji prowadzonej na podstawie skierowania sądu wynikają z ustawy o kosztach sądowych i rozporządzeń dotyczących wynagrodzenia mediatorów w sprawach cywilnych, karnych, postępowaniu w sprawach nieletnich, administracyjnych.

Wiele ośrodków mediacyjnych przeprowadza mediacje także bezpłatnie w ramach swoich działań statutowych.

Z bezpłatnej mediacji można skorzystać także w punktach nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

Gdzie można złożyć wniosek o mediacje?

Informacje o listach stałych mediatorów oraz utworzonych ośrodkach mediacyjnych przekazywane są Prezesowi Sądu Okręgowego. Można je znaleźć na stronach Sądu Okręgowego.

W Inowrocławiu z mediacji można skorzystać obecnie w Ośrodku Mediacji Rodziny przy Terenowym Komitecie Ochrony Praw Dziecka w Inowrocławiu ul. Armii Krajowej 9.

W 2020 r. mediacje są także prowadzone w **Punktach nieodpłatnych porad prawnych i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego na terenie powiatu Inowrocławskiego**, które są usytuowane:

- a) w Starostwie Powiatowym w Inowrocławiu przy ul. Mątewskiej 17
- b) w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Gniewkowie przy ul. Dworcowej 8c
- c) w Zespole Oświaty i Wychowania w Kruszwicy przy ul. Rybackiej 20

Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka w Inowrocławiu
ul. Armii Krajowej 9
88-100 Inowrocław

Sfinansowano ze środków Powiatu Inowrocławskiego

